

Alexandre Dumas A kaméliás hölgy

ISMERTETŐ

A szerző legnépszerűbb műve ez a szórakoztató, szentimentális regény, melynek fő motívuma, hogy miként emelkedik erkölcsi tartásában környezete fölé egy lenézett kurtizán. Marguerite-be, a "kaméliás hölgybe" (aki nevét onnan kapta, hogy minden nap egy csokor kaméliát hord magánál), Párizs előkelő köreinek kedvelt kitarottjába egy napon beleszeret Armand Duval. A lány viszonyozza a számára szokatlanul intenzív érzelmeket, lassanként felhagy régi életmódjával, s csak szenvedélyes szerelmének él. Az addigi életéhez kapcsolódó előítéletek azonban lehetetlenné teszik, hogy boldogsága beteljesüljön. - A szentimentális történeteket kedvelő olvasóknak ajánlható.

Forrás: Új Könyvek adatbázisa, 1994-2000

<http://mek.niif.hu/02700/02797/#>

VERDI: TRAVIÁTA

<http://hu.wikipedia.org/wiki/Traviata>

ifj. Alexandre Dumas, Kiss Csaba
A kaméliás hölgy színmű · klasszikus
Magyar Színház

Rendező: Kiss Csaba
Bemutató időpontja 2010. november 25.,

Miről szól?

Haldoklik egy szerelmes örömlány. Ez a rövid kis mondat már önmagában elég sok kérdést fölvet az emberben. Lehetnek egyáltalán ilyen mély érzései egy örömlánynak, aki hivatásszerűen űzi a szerelmet? Mi az, ami szíve választottját megkülönbözteti a többi kuncaftjától? Erre a két alapvető kérdésre mindenképpen választ kéne kapnunk az előadásból. De nem kapunk. Nem értjük a motivációkat, nem értünk szinte semmit, csak látjuk a cselekményt, ami halálosan lassan csordogál a színpadon, ráadásul minden egyetlen szemszögből van csupán megmutatva.

Mindössze egy dolog van, ami összetartja a bő két és fél órás előadást, és ez nem más, mint az erotika. A vörös szín mindvégig dominál a színpadon, egyszerre jelképezve a vért és a túlfűtött szerelmet. Marguerite Gautier, az örömlány szinte folyamatosan lenge öltözékben vonaglik, szenved vagy éppen szaladgál a színpadon. A testiségen van a hangsúly majdhogynem az összes jelenetben, ami egy bizonyos szintig nem lenne baj, hiszen ez elengedhetetlenül fontos része egy szerelmi kapcsolatnak. Az örömlány esetében azonban, aki amikor nem szerelmes, akkor is a testéből él, talán nem ezt a motívumot kellene kiemelni, ha azt szeretnénk érzékeltetni, hogy mennyivel különlegesebb kapcsolat fűzi életében először egy férfihoz. Így valahogy minden teljesen egysíkúvá válik, és nem látunk mást, csak testeket, amik egymáshoz simulnak, majd szétválnak.

A nő tehát halálos beteg. Nem akar tudomást venni arról, hogy meg fog halni. Belefeledkezik a városi éjszakába, a táncba és a szórakozásba barátaival. Élete totális nihil, teljes üresség. Eltartja őt egy gazdag, befolyásos férfi, akinek ő cserébe felajánlja magát. Hosszú évek óta szeretők már, amikor egy este Marguerite megismerkedik Armand-nal. A szegény fiú azonnal szerelemet vall a nőnek, és elárulja neki, hogy már régóta figyeli őt. A nő először tétovázik, küzd érzéseivel, nem akarja átadni magát azoknak, de végül mégis eluralkodnak rajta. A két „szerelmes” elköltözik a városból vidékre, a jó levegőre, ahol Marguerite pihenhet, és megvan az esélye arra, hogy meggyógyuljon. Itt jöhetne, hogy boldogan élnek, amíg meg nem halnak – de nem, mert közben a pénz és a múlt kísértete.

Csanádi Judit egyes díszletelemeiben van fantázia, és akár sokkal többet is ki lehetett volna hozni belőlük. Visszatérő elem a színpadon a tükör, ami ugyancsak a testiséget hangsúlyozza. A plafonról lelógatott tükörszeletek lehetnének jó eszközök arra, hogy egy vagy több külső és belső nézőpontot biztosítsanak a befogadónak, de ehelyett inkább csak megzavarják, mert nincs meghatározva a funkciójuk, ráadásul a fényjáték következtében inkább kellemetlen érzést keltenek azzal, hogy gyakran szembecsilannak.

Az előadásnak a Györgyi Anna játszott örömlány az egyetlen kidolgozott karaktere. Mindent az ő szemszögéből látunk, szinte végig jelen van a színpadon. Neki kellene a hátán cipelni a cselekményt. A színésznő viszont általában túljátssza a szerepét, ami legjobban haláljelenetében üt ki, ahol egy nagy csattanással elvetődik a színpadon, és így már szinte komikussá válik az egyszeri néző számára. Armand-t, a hősszerelmest Gémes Antos alakítja a lehető legkevesebb átéléssel. Még amikor szerelmet vall szíve választottjának, akkor is úgy teszi ezt, mintha egy vasalódeszkához beszélne. Az egyetlen színész, aki küldetését hibátlanul teljesíti és közvetíti szerepét a közönség felé, az Armand édesapját játszó Fillár István, de ő mindössze egy jelenet erejéig tevékenykedik a színpadon. A többi szereplő személyiségét a rendezés szinte teljesen jellegtelenné teszi, így a színészeknek sincs túl sok lehetőségük a bravúrra. Ezért is lehet az, hogy általában ők is igyekeznek túljátszani szerepüket, vagy éppen a másik végletbe csúsznak bele, hogy nem is játszanak, csak elmondják a szövegüket. Az örömlány barátai és ismerősei fel-fel tűnnek a színpadon, de akkor sem változna semmi, ha ez nem így lenne.

Ebből fakad az, hogy rengeteg felesleges, kihagyható rész van az előadásban, amik csak hosszabbra nyújtják azt, de nem adnak hozzá semmit az értékéhez. Kiss Csaba rendezése

nem átgondolt, nincs cél, ami felé halad. Az erotika, amire ki van élezve, nagyon erőtlen, és a színészi játék miatt gyakran nem működik. A történet maga pedig nem érthető, mert nem mutatja meg a motivációkat, és végül Maguerite és Armand, akiknek a rendező érzékelhetően oly elsöprően szeretné ábrázolni a szerelmét, nem elegend ahhoz, hogy a végsőig küzdjenek egymásért. Így végül feltehetjük a kérdést, hogy hát akkor miről is szól ez az egész? A szerelem tragédiájáról, komédiájáról vagy abszurditásáról? Vagy az is lehet, hogy nem is szól semmiről?

Sára Eszter

<http://www.kamelias.hu/>

Szubjektív magazin a Magyar Színház A kaméliás hölgy c. készülő előadásának háttéréről, és mindenről, amit a Kaméliással kapcsolatban tudni akartál. Vagy nem is tudtad, hogy tudni lehetne...

LEGENDÁK - A Kaméliás Hölgy

Korának legünnepeltebb és legkapósabb kurtizánja volt. Bár Marie Duplessis megosztotta kegyeit Párizs sok gazdag és nemes férfiúja között, tartós hírnevét egy elszegényedett ifjúval való viszonyának köszönheti.

A magas, széles vállú ifjú - szokása szerint választékosabban öltözve, mint anyagi helyzete megengedte volna - egész napi vidéki lovaglás után színházba ment barátjával Párizsban. A Theatre des Varietes-ben Alexandre Dumas nem annyira a színpadot, mint a páholyokban tartózkodó vonzó nőket figyelte színházi látcsövével.

Ezen a szeptemberi estén az úri társaság peremvidékén élő párizsi félvilági hölgyek jócskán jelen voltak. Bár kegyeiket rendszerint idősebb, gazdag urak élvezték, ezek a lányok valójában jóképű, az se baj, ha szegény ifjak igaz szerelmére sóvárogtak. Legalábbis ez volt az afféle ifjak szilárd meggyőződése, mint a húszéves Dumas.

Az egyik nő különösen megragadta a képzeletét. □ Magas volt, nagyon karcsú, fekete hajú, az arca rózsás fehér - írta később. - Kis feje hosszúkás vágású szemével mintha porcelánból lett volna, mint a japán nőké. Tekintete azonban büszke és eleven természetről árulkodott... Olyan volt, mint egy drezdai porcelánfigura." A nő, akit ilyen elragadtatottan jellemez, Marie Duplessis,

a kor leghíresebb kurtizánja volt.

A nő is felfigyelt Dumas-ra, minthogy jelt adott barátnőjének, Clemence Prat-nak, akit a fiú is ismert.

Az előadás végeztével Madame Prat szívélyesen meghívta az ifjakat otthonába, amely közvetlenül szomszédos volt Marie-ével a divatos boulevard de la Madeleine-en. Kisvártatva Marie az ablakon átszólt szomszédnőjének, hogy unja grófi látogatóját és társaságra vágyik. Madame Prat átsietett, nyomában a két ifjúval.

A grófot rövidesen kiutálták, Marie pedig késői pezsgős vacsorát szolgáltat fel három vendégének. Az étkezés vége felé köhögési roham vett rajta erőt, és kiment a szobából.

Dumas utána ment, és lerogyva találta egy kereveten. A mellette levő ezüstitálban véres volt a víz.

- Nagyon szenved ? kérdezte a fiú.

- Alig. Megszoktam már. - felelte a szép hölgy.

- Megöli magát, asszonyom - tört ki a fiú.

- Mi ez a hirtelen rajongás ? Csak nem szeretett belém ? - kérdezte a nő.

A fiú habozott, a nő azonban kikényszerítene belőle a vallomást, de előre figyelmeztette a következményekre.

- Vagy visszautasítom, és akkor Ön megharagszik rám, vagy pedig elfogadom, és akkor nagyon szomorú kedvese lesz... olyan nő, aki beteg, ideges, szomorú, vagy ha víg, akkor vígsága még a bánatánál is szomorúbb.

Alexandre Dumas és Marie Duplessis megismerkedése 1844 őszén történt. Rövid és keserűdes románc követte. A fenti párbeszéd a négy évvel később megjelent népszerű regényből, A kaméliás hölgyből való.

Egy kurtizán élete

Alphonsine Plessis Dumas-val egy évben, 1824ben született egy parasztgazda lányaként, aki a szóbeszéd szerint eladta őt a cigányoknak. Végül Marie Duplessis néven Párizsban tűnt fel mint varrónő. Nem sokáig kellett varrnia, finom szépsége hamarosan magára vonta egy vendéglős figyelmét, aki egy lakosztályban helyezte el. Első szeretőjét nemsokára Guiche herceg váltotta fel, egy gazdag aranyifjú, aki otthagya a hadsereget a párizsi műegyeten folytatott névleges tanulmányai kedvéért. A herceg kedveseként Marie Duplessis a párizsi társaság gonosz nyelvének és számos reménybeli udvarló ostromának célpontja lett. Mindössze tizenhat éves volt.

Nappal kikocsizik a fogatán, esténként színházba vagy operába, utána csillogó összejövetelekre jár, vagy romantikus randevúkra olyan urakkal, akik szeretnének hozzájárulni létfenntartása költségeihez - ilyen egy kurtizán élete. Marie szolgálatait hamarosan úgy megfizették, hogy állítólag százezer aranyfrankot költött évente fényűző életmódjára.

Gyönyörű ruhákban járt és virágokkal vette körül magát. A rózsa illatától azonban szédült, így inkább szagtalan kaméliákat viselt, és a házát is e kényes virágokkal töltötte meg, mígnem egy bírálója szavaival "kaméliából levő erődítmény zárta körül".

Marie, aki intelligens és művelt volt, elolvasta, kész is volt megvitatni tekintélyes könyvtárának minden kötetét, és kitűnően zongorázott. Egyetlen hibája, vallotta be, az állandó hazudozás volt. De ezt meg vígan elintézte azzal a szentelen megjegyzéssel, hogy "a hazugság fehéríti a fogakat".

Amikor Dumas-val megismerkedett, az öregedő de Stackelberg gróf tartotta ki, mert - Marie ezt hazudta új szeretőjének - a gróft meg halt lányára emlékeztette.

A Dumas-nak szentelt estékről azt ló dította a grófnak, hogy Zélia barátnőjével tölti. Kétségkívül volt egy harmadik szeretője is, Perregaux gróf személyében, akiről egyiküknek sem beszélt. Rajongói azonban abban egyetértettek, hogy Marie-nak arany szíve van. Mégis mintha valami űzte volna egyik férfitől a másikig, "megszállottan vágyott a békére, nyugalomra és a szerelemre", mondta róla egy kortársa. Marie divatosan sovány volt és sápadt, maga az időtlen szépség. De ugyanakkor beteg is, aki rettegett attól, hogy fiatalon fog meghalni.

Néhány hónapi boldog szerelem után Dumas kezdett eltávolodni Marie-től - bár a lány felajánlotta neki őszinte barátságát, ha már szeretőnek nem kell.

1845. augusztus 30-án írta meg a lánynak szakító levelét: "Nem vagyok elég gazdag, hogy úgy szerethessem, ahogy szeretném, sem elég szegény, hogy úgy szerethessen, ahogy Ön szeretné... Ön túl jószívú ahhoz, hogy ne értené meg, mi készítetett e levél megírására és túl intelligens ahhoz, hogy ne bocsátana meg nekem."

A büntetés

Amikor magához tért, miután Dumas elhagyta, Marie Duplessis először Liszt Ferencnél, a zeneszerzőnél vigasztalódott. Aztán 1846 elején elfogadta Perregaux gróf meglepő házassági ajánlatát. Londonban házasodtak össze, február 21-én.

Volt, aki úgy vélte, hogy a gróf egyszerűen megszánta Marie-t, amiért oly gyorsan esik áldozatául a tüdőbajnak.

Párizsba való visszatérésük után hamarosan külön költöztek, és Marie rövidesen magára maradt - nem lévén már elég ereje a társasági élet forgatagához, el kellett adogatnia mindenét, hogy a hitelezőit lecsillapítsa. Hálósobájába egy kis térdeplőzsámolyt állított magányos áhítatához, végül papot hívatott, hogy a római katolikus egyház szertartása szerint felvegye az utolsó kenetet. A huszonhárom éves kurtizán 1847. február 3-án halt meg, miközben odakint a

karneváli dáridó résztvevőinek harsány nevetése és dalolása verte fel a boulevard de la Madeleine csendjét.

Ez idő alatt Dumas apjával, az idősebb Alexandre Dumas-val - a Három testőr és a Monte Christo grófja ünnepekt írójával - Spanyolországban és Algériában utazgatott. Dumas útban hazafelé értesült Marie haláláról.

Elsétált ahhoz a házhoz, ahol annak idején megismerkedtek, és amely annyi romantikus találkájuk színhelye volt, és meglátott egy közleményt, amely a lakásban maradt ingóságok árverését hirdette. Értékesebb tárgyat nem engedhetett meg magának, így Dumas beérte azzal, hogy megvett egy aranyláncot, amit Marie hajdan a nyakán viselt. Az árverés amúgy nemcsak hogy fedezte Marie tartozásait, hanem még egy kisebb örökségre is futotta belőle kedvenc normandiai unokahúga számára. A végrendelet egyetlen kikötése az volt, hogy az örökös soha nem jöhet Párizsba, amelynek kísértései oly végzetesnek bizonyultak nagynénje számára.

A bánat ihlette remekmű

Alexandre Dumas májusban kivett egy szállodai szobát, újraolvasta Marie hozzá írott leveleit, és nekilátott, hogy megírja regényét, amely világhírűvé tette.

A kaméliás hölgyben egy Marguerite Gautier nevű kurtizán feladja csillogó párizsi életét, és fiatal szerelmével, Armand Duvallal vidékre költözik. Idilljüket Armand apja szakítja meg, aki kétségbe vonja Marguerite fia iránti érzelmeinek őszinteségét.

Minthogy lepélni nem tudja, könyörögni kezd a lánynak, hogy a család jó híre érdekében szakítson a fiával: nem találhat megfelelő partit a lánya számára, amíg a fia egy ilyen rossz hírű nőszeméllyel él együtt. A lány szomorúan hagyja el Armand-t, azt mondván neki, hogy egy fiatal nemest szeret a városban. A kurtizánok viharos életéhez való visszatérés azonban gyorsan felemésztí a tüdőbeteg erejét.

A tragikus sorsú Marguerite már a halálán van. A kétségbeesett Armand túl későn szerez tudomást apja ármányáról, bár ahhoz még időben érkezik, hogy Marguerite az ő karjai között zuhanjon a végső öntudatlanságba.

1848-ban megjelent A kaméliás hölgy és óriási sikert aratott, az ifjabb Dumas-t valósággal ostrom alá vették a hivatásos drámaírók, hogy művét hadd írják át színpadra. Ehelyett ő visszavonult egy vidéki házba, és lázas gyorsasággal maga írt belőle színdarabot.

Apját kérte meg, hogy állítsa színpadra abban a színházban, amelynek állandó szerzője és igazgatója volt, az idősebb Dumas azonban hevesen tiltakozott. A darab tárgya nem alkalmas színpadra, ne is álmodjon az előadásáról - mondta a fiának. A fiú rávette, hogy legalább olvassa el a kéziratot.

- Nagyon jó - mondta az öregúr, miután elolvasta az első felvonást. A fiút elszólította valami kötelesség, és apját magára hagyta a kézirattal. Mikor visszatért, könnyek között találta az öreget. □ Édes fiam - kiáltott fel. - Mekkora tévedtem ! Ennek a darabnak színpadon a helye..."

A darab premierje 1852-hen volt, sikere még a regényét is túlszárnyalta.

Marie Duplessis-t azonban Guiseppe Verdi tette igazán halhatatlanná, aki e darabra komponálta a La Traviata című, talán legnépszerűbb operáját. Marie emlékezete átnyúlik a XX. századra is, öt film is készült Dumas megható történetéből, amelyek közül a Greta Garbóval, 1936-ban forgatott Camille lett a leghíresebb

A kaméliás hölgy (DVD)

2009. február 9.

Kiadó: BBC, Klub Publishing

Kiadás éve: 1976, 2008

Szereplők: Kate Nelligan, Peter Firth

Kategória: dráma, romantikus

Szereplők: Alfred Burke, Garrick Hagon, John Grillo, Gillian Martell, James Hazeldine, Susan Richards, Brian Tully, Deborah Fallender

Eredeti cím: The Lady of the Camellias

Színes, szinkronizált angol film

Hossz: 104 perc

Forgatókönyv: Edmund Gosse

Rendező: Robert Knights

Az ifj. Alexandre Dumas (1824. július 27.–1895. november 27.) Alexandre Dumas (1802-1870) és annak elképesztően sok szeretője közül az egyik, Marie-Laure-Catherine Labay (1794-1868) törvénytelen gyermekeként jött a világra.

Bár a fiú sikeres regény- és drámaíró lett, halhatatlanná kétségtelenül életrajzi elemekre épülő regénye, A kaméliás hölgy tette, mely minden idők egyik legfelkavaróbb szerelmi története.

Főszereplője, a tragikus sorsú Marguerite Gautier alakját Dumas valós személyről mintázta. A lány Alphonsine Plessis néven született egy parasztgazda lányaként. Apja a szóbeszéd szerint eladta őt a cigányoknak.

Így került Párizsba, ahol Marie Duplessis néven varrónőként dolgozott mindaddig, amíg egy vendéglős fel nem figyelt különleges szépségére.

A vendéglőst egy másik férfi követte. Majd egyre újabbak érkeztek... és a lányból rövid idő alatt korának legünnepelebb és legkapósabb kurtizánja lett.

Aki bár megosztotta kegyeit Párizs sok gazdag és nemes férfiával, tartós hírnevét egy elszegényedett fiúnak (ez volt az ifjú Dumas) köszönhette, akivel 1844 őszén rövid, keserűdes

románcba keveredett.

A fiú által kezdeményezett szakítás után Marie más férfiaknál (többek között a zeneszerző Liszt Ferencnél) keresett vigaszt, majd férjhez ment egyik udvarlójához. Betegsége egyre jobban eluralkodott rajta, ezért nem tudta folytatni nagyvilági életét.

A mindössze huszonhárom éves lány 1847. február 3-án magányosan halt meg.

Dumas egy apjával tett utazásról hazafelé értesült Marie haláláról. Hazaérkezése után elment a házához, ahol oly sok kellemes percet töltöttek együtt, majd 1847 májusában kivett egy szállodai szobát, újraolvasta a lány hozzá írt leveleit, és nekilátott a regénynek, amely egy évvel később jelent meg, és világhírűvé tette.

És amit 1852-ben saját maga alkalmazott színpadra. A darab sikere talán még a regényét is felülmúlta.

Erre a népszerűsége építve komponálta Guiseppe Verdi La Traviata című, talán legnépszerűbb operáját.

Sőt, Marie Duplessis / Marguerite Gautier története számos filmest is megihletett. Mivel jelen írásom tárgya az 1976-ban Robert Knights által rendezett verzió, a többivel most nem igazán foglalkoznék.

Legfeljebb olyan szinten, hogy a híres párizsi kurtizán bőrébe az eltelt évtizedek alatt olyan hírességek bújtak – többek között –, mint Sarah Bernhardt (1911-ben), Alla Nazimova (1921-ben), Greta Garbo (1936-ban), Kate Nelligan (1976-ban) és Greta Scacchi (1984-ben); míg Armand Duval olyan színészek alakították, mint Lou Tellegen (1911-ben), Rudolph Valentino (1921-ben), Robert Taylor (1936-ban), Peter Firth (1976-ban) illetve Colin Firth (1984-ben).

Szóval ott tartottunk, hogy létezik egy 1976-os filmadaptáció – ez jelen írásom alapja / tárgya –, melynek forgatókönyvét ifj. Alexandre Dumas regénye alapján Edmund Gosse írta. Nem tudom, kinek mekkora szerepe van abban, hogy a végeredmény ilyen lett, de egészen le vagyok nyűgözve.

Ritkán van az ember gyerekének olyan élményben része, amikor egy adaptáció nagyobb hatással van rá, mint az eredeti alkotás.

Márpedig jelen esetben ez történt. Hiszen a mű illetén feldolgozása olyannyira érzékeny, megrázó, drámai és egyben elgondolkodtató, hogy nyugodtan nevezhetjük – a szó legjobb értelmében – klasszikusnak.

Ha ezt nézzük, egyetlen percig sem érezzük túlzásnak azon állítást, miszerint ez minden idők egyik legfelkavaróbb szerelmes története.

Már csak azért is, mert jelen esetben egyetlen szereplő számára sincs megváltás. Sem feloldozás. Viszont azzal, hogy Margit szerelme jövőjének érdekében képes lemondani az olyannyira áhított boldogságról, olyan erkölcsi magasságokba emeli őt, ahová az őt megvetéssel sújtó képmutatók soha nem érhetnek fel.

Az egész filmen végigvonul egyfajta melankólia, ami a végkifejlet felé olyan szintű drámaisággá terebélyesedik, amit szinte elviselni sem lehet.

Miközben a szereplők cselekedeteit és döntéseit figyeljük, lassan de biztosan kérdések és gondolatok kezdenek megfogalmazódni bennünk, melyek még az utolsó képkocka után hosszú idővel is kísértenek bennünket.

Persze mindezt jól hangsúlyozza a film kamaradarab jellege: a kevés szereplő, a zárt terek, és az, hogy semmilyen formában nem jelennek meg sem a közvetlen napi, sem a kort nagyban befolyásoló történelmi események.

Mindettől nem csupán a drámai hatás fokozódik, hanem egyfajta világtól elzárt lebegő burokból érezzük magunkat, ahol újra és újra szembesülünk a kor vitatható erkölcsével és képmutatásával.

Gondoljunk csak Armand apjára, aki a Margittal folytatott beszélgetés során családjára jó híréért aggódik, a fiának viszont azt mondja: tartson nyugodtan szeretőt, de ne éljen együtt vele. Hát milyen világ az, ahol egy kitartható nő nem más, mint árucikk, amiért fizetni kell, de megtartani nem szabad?

Kate Nelligan olyan ihletetten és mély átéléssel alakítja a szerelméért mindent feláldozó, tragikus sorsú kurtizánt, hogy az ember legszívesebben anyatigris üzemmódba kapcsolna, és mindent megtenne annak érdekében, hogy megvédje őt – önmagától, és egyben mindenkitől, aki fájdalmat okoz(hat) neki.

Szóval összesen egyetlen embert engednénk közel hozzá: az őt tiszta szívből, rajongásig szerető Armand Duvallt.

És nem hagynánk, hogy akár egyetlen percre is elváljanak egymástól. Ebben az esetben talán (de csak talán) képesek lennénk változtatni azon, ami eleve elrendeltetett. Ha nem is végleg, de legalább időlegesen.

Hiszen a tüdőbaj, amiben Margit szenvedett, és ami akkoriban gyógyíthatatlan betegségnek számított, úgysem hagyta volna, hogy együtt öregedjenek meg...

Galgóczi Móni